



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 342/2019-52

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára vo veci ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátska kancelária, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 64/2018 a jeho uznesením zo 16. júla 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ], na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 64/2018 a jeho uznesením zo 16. júla 2019 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 64/2018 zo 16. júla 2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e .

3. [REDACTED] p r i z n á v a úhradu trov konania v sume 533,88 € (slovom päťstotridsaťtri eur a osemdesiatosem centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky p o v i n n ý vyplatiť na účet advokátky JUDr. Ivety Rajtákovcej, advokátska kancelária, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Argumentácia ústavnej sťažnosti

1. Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 342/2019-19 z 21. novembra 2019 bola prijatá na ďalšie konanie ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 64/2018 a jeho uznesením zo 16. júla 2019.

2. Podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľ v replike z 31. januára 2020 a podpredsedníčka najvyššieho súdu vo vyjadrení z 15. januára 2020 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol stranou konania vedeného Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 22 C 95/2011, a to ako žalovaný. Jeho bývalá manželka žalobkyňa [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“) sa

v konaní domáhala zaplataenia sumy 32 500 € z titulu vyporiadania spoločného majetkového práva manželov. Manželstvo sťažovateľa a žalobkyne bolo rozvedené rozsudkom okresného súdu sp. zn. 31 C 421/2004 z 27. septembra 2007, ktorý sa stal právoplatným 14. novembra 2007.

4. Žalobkyňa v podanej žalobe poukázala na to, že po rozvoде manželstva došlo 23. septembra 2009 k uzatvoreniu „*Dohody rozvedených manželov o vyporiadani spoločného členstva v družstve a o vyporiadani spoločného nájmu k bytu*“ (ďalej len „dohoda“) tak, že ich spoločný nájom k družstevnému bytu zanikol a výlučným nájomcom bytu, ako aj výlučným členom bytového družstva sa stal sťažovateľ. Účinnosť dohody nastala dňom jej doručenia bytovému družstvu 23. septembra 2009.

5. V konaní vedenom okresným súdom bolo sporné, či uzatvorenou dohodou bolo vyporiadané spoločné členstvo v družstve ako majetkové právo alebo či zostala nevykoriadaná majetková hodnota tohto práva, ktorá podľa žalobkyne prešla do podielového spoluvlastníctva, a vzhľadom na túto skutočnosť žalobkyňa požadovala výplatu polovice tohto majetkového práva. Sťažovateľ, naopak, argumentoval tým, že pokiaľ bolo dohodou vyporiadané spoločné členstvo manželov v bytovom družstve, nezostalo už žiadne „zvyškové“ právo, ktoré by sa malo následne vyporiadať.

6. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 22 C 95/2011 z 21. februára 2012 bolo rozhodnuté, že základ nároku žalobkyne je dôvodný.

7. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom poukázal na to, že dohoda bola súdom posúdená ako dohoda podľa ustanovenia § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka (dohoda o zrušení práva spoločného nájmu k družstevnému bytu a o tom, kto bude ako člen bytového družstva ďalej nájomcom bytu), avšak tento názor je nesprávny, lebo dohodou bolo vyporiadané spoločné majetkové právo bývalých manželov – ich spoločné členstvo v bytovom družstve. Sťažovateľ poukázal aj na to, že niet žiadneho dôvodu, pre ktorý by sa nemal členský podiel v konaní posudzovať inak, ako je definovaný

v ustanovení § 223 ods. 2 Obchodného zákonníka, podľa ktorého členský podiel predstavuje mieru účasti člena na družstve.

8. Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Co 207/2012 z 26. septembra 2013 bol rozsudok okresného súdu potvrdený.

9. Vzhľadom na to, že k vyneseniu rozsudku krajského súdu došlo bez toho, aby bolo sťažovateľovi doručené vyjadrenie žalobkyne k jeho odvolaniu, sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie.

10. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 49/2014 z 29. februára 2016 bol rozsudok krajského súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

11. Následne bolo sťažovateľovi doručené vyjadrenie žalobkyne k jeho odvolaniu a po tom, ako k nemu zaujal stanovisko, novým rozsudkom krajského súdu sp. zn. 11 Co 191/2016 z 3. mája 2017 bol rozsudok okresného súdu sp. zn. 22 C 95/2011 z 21. februára 2012 opäť potvrdený.

12. Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku.

13. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 64/2018 zo 16. júla 2019 bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté. Uznesenie najvyššieho súdu bolo právnej zástupkyňi sťažovateľa doručené 19. augusta 2019.

14. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že dovolacím uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy a dohovoru.

15. Najvyšší súd v odôvodnení dovolacieho uznesenia o neprípustnosti dovolania sťažovateľa uviedol, že právna otázka relevantná z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku musí byť hmotnoprávnou otázkou, ktorá sa odvíja

od interpretácie napríklad ustanovení Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, resp. iných právnych predpisov, ako aj procesnoprávnou otázkou, ktorej riešenie závisí na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na vyriešení ktorej založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie teda o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Ak na právnej otázke nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, hoci by aj v priebehu konania bola súdmi posudzovaná, nemôže byť významná z hľadiska prípustnosti dovolania. Ďalej najvyšší súd uviedol, že otázka relevantná v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku musí byť nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, pričom dovolateľ takto túto právnu otázku neformuluje. Za podstatné považoval najvyšší súd, že sťažovateľ ničím nespochybňuje záver krajského súdu o tom, že o vyporiadaní hodnoty členského podielu možno rozhodnúť až po zrušení spoločného nájmu a spoločného členstva rozvedených manželov v bytovom družstve. Vytkol sťažovateľovi, že si námietkami nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho vyhodnotenia dôkazov dostatočne neuvedomuje procesné dopady a súvislosti toho, že najvyšší súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil krajský súd.

16. Tvrdenie najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľ neoznačil konkrétnu právnu otázku riešenú krajským súdom, od ktorej záviselo rozhodnutie v danej veci a ktorá nebola v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu ešte vyriešená, nezodpovedá obsahu dovolania sťažovateľa.

17. V právnej teórii, ale aj v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov sa za nesprávne právne posúdenie považuje „*subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že odvolací súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval*“ (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Cdo 4/2009 z 27. apríla 2010).

18. Sťažovateľ v dovolaní uviedol:

«Žalovaný považuje napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie, za spočívajúce na nesprávnom právnom posúdení, ktoré spočíva v tom, že

a) odvolací súd nesprávne posúdil otázku kedy možno uzavrieť dohodu bývalých manželov o tom, či a komu patrí náhrada „za stratené spoločné právo“.

b) odvolací súd nesprávne posúdil obsah spoločného členstva v družstve.

c) ak v dohode o vysporiadaní „členstva v družstve“ si bývalí manželia nedohodli odplatu, má to za následok, že takéto vysporiadanie možno „doplniť“ tým, že ten z manželov, ktorý sa nestal nadobúdateľom členského podielu, si môže uplatniť právo na náhradu aj po uzavretí takejto dohody.»

19. Pokiaľ ide o právnu otázku uvedenú v písmene a) dovolania, sťažovateľ rozvinul argumentáciu o nesprávnosti právneho posúdenia tejto otázky krajským súdom v bodoch 15 až 21 dovolania.

20. Práve so zreteľom na skutočnosť, že sťažovateľ sa v konaní bránil tým, že on a žalobkyňa si svoje majetkové práva dohodou vysporiadali, pričom žalobkyňa tvrdila opak, okresný súd predtým, než by rozhodoval o výške nároku žalobkyne, rozhodol o základe tohto nároku tak, že je daný. Je teda zrejmé, že práve posúdenie, či „je čo vysporiadavať alebo nie“, bolo podstatnou otázkou pre rozhodnutie tak okresného súdu, ako aj krajského súdu.

21. V odvolaní sťažovateľ poukázal na to, že pokiaľ okresný súd vychádzal z rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 26/2010, sp. zn. 3 Cdo 98/2003 a sp. zn. 1 Cdo 289/2006, z ktorých má vyplývať, že v konaní o zrušení práva spoločného nájmu k bytu nie je daný zákonný podklad vytvárajúci priestor na finančné vyrovnanie hodnoty členského podielu družstevného bytu, tieto sa skutočne týkajú „osobitného druhu konania o zrušení spoločného nájmu“. Ani jedno z nich sa však netýka dohody rozvedených manželov o spoločnom nájme a o vypořádání členského podielu v bytovom družstve, pričom žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka nebráni tomu, aby jedným právnym úkonom sa účastníci dohodli tak o spoločnom nájme, ako aj o vypořádání členského podielu v bytovom družstve.

22. Krajský súd opätovne poukázal na judikatúru označenú v rozsudku okresného súdu a skonštatoval, že do doby zániku spoločného nájmu a spoločného členstva v bytovom družstve nemožno vyporiadanie týkajúce sa tohto majetkového práva vykonať.

23. Sťažovateľ v dovolaní rozvinul argumentáciu, že záver krajského súdu o tom, že nemožno jedným právnym úkonom vyporiadať aj spoločný nájom manželov v družstve, aj spoločné členstvo manželov v družstve, je nesprávny, nevyplýva zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu a opätovne poukázal na to, že aj krajským súdom označené rozhodnutia najvyššieho súdu sa vzťahujú na konanie o zrušení spoločného nájmu, nie teda na dohodu o zrušení spoločného nájmu a vyporiadaní spoločného členstva v družstve. Preto otázku, či možno takúto dohodu uzavrieť, treba považovať za otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola riešená.

24. Je nesporné, že ide o právnu otázku a jej vyriešenie krajským súdom bolo jedným z dôvodov, pre ktoré krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil.

25. Pokiaľ ide o právnu otázku uvedenú v písmene b) dovolania, sťažovateľ poukázal v odvolaní na to, že dohodou bolo vyporiadané spoločné členstvo manželov v bytovom družstve tak, že sa toto zmenilo na individuálne, a poukázal na to, že jedinou definíciou členského podielu je definícia uvedená v ustanovení § 223 ods. 2 Obchodného zákonníka, pričom neexistuje žiadna iná právna úprava, ktorá by umožňovala členský podiel identifikovať mimo členstva v družstve.

26. Podľa krajského súdu ustanovenie § 223 ods. 2 Obchodného zákonníka obsahuje síce úpravu otázok spojených s členským podielom v bytovom družstve, ale netýka sa vyporiadania členského podielu ako majetkového práva bývalých manželov, ktoré tvorilo do zániku manželstva ich bezpodielové spoluvlastníctvo.

27. Sťažovateľ v dovolaní v bode 22 a 23 poukázal na to, že tento právny názor spočívajúci v oddelení zákonnej definície členského podielu podľa ustanovenia § 223 ods. 2

Obchodného zákonníka na účel vyporiadania spoločného členstva v bytovom družstve medzi bývalými manželmi považuje za nesprávny a že iný obsah „členstva v družstve“ nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu, keďže členstvo v bytovom družstve je charakterizované a pojmovo späté s členským podielom patriacim jednotlivým členom.

28. V súvislosti s právnou otázkou uvedenou v písmene c) dovolania treba uviesť, že podrobné argumenty uviedol sťažovateľ v bodoch 24 až 28 dovolania. Poukázal na to, že výklad tejto otázky je výkladom ustanovenia § 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka a pokiaľ účastníci uzatvorili dohodu písomne s konkrétnym obsahom, nie je možné následne poskytnúť ochranu takému právu jedného z účastníkov právneho úkonu, ktoré ide za rámec obsahu právneho úkonu vyjadreného písomne.

29. Ani táto posledná otázka nie je otázkou skutkovou, keďže sa týka právneho posúdenia toho, či nedohodnutie odplaty v dohode o vyporiadaní členstva v bytovom družstve nie je potrebné vykladať v súlade s obsahom tohto právneho úkonu, teda tak, že odplata dohodnutá nebola.

30. Ustanovenie § 447 Civilného sporového poriadku taxatívne vymenúva dôvody, na základe ktorých dovolací súd dovolanie odmietne. Keďže v prípade dovolania sťažovateľa založeného na prípustnosti podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku nebol daný žiaden z taxatívne vymenovaných dôvodov na jeho odmietnutie, nebol najvyšší súd oprávnený odmietnuť ho (teda meritórne ho nepreskúmať). Ak dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie dôvodné nie je, zamietne ho (§ 448 Civilného sporového poriadku). Predtým je však povinný ho preskúmať a dať odpoveď na podstatné otázky nastolené v dovolaní. Najvyšší súd však takto nepostupoval a zasiahol tým do označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru.

31. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa:

- domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva v konaní pred súdom zakotvené v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky,

- na spravodlivé súdne konanie zakotvené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 64/2018 zo dňa 16.7.2019 porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky pokračovať v porušovaní namietaných práv sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 64/2018 zo dňa 16.7.2019 a vracia vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Vyjadrenia najvyššieho súdu a žalobkyne, ako aj replika sťažovateľa

32. Z vyjadrenia právnej zástupkyne žalobkyne JUDr. Jarmily Machovej, advokátska kancelária, Štúrova 20, Košice, z 20. decembra 2019 doručeného ústavnému súdu 30. decembra 2019 vyplýva, že sa s ústavnou sťažnosťou nestotožňuje v celom jej rozsahu s tým, že ju subjektívne vníma ako obštrukciu, keďže už od podania žaloby sťažovateľ robil úkony s cieľom oddialenia okamihu vyhlásenia rozhodnutia a v snahe vyhnúť sa plneniu. Stotožňuje sa v celom rozsahu s vyčerpávajúcou a vecnou právnou argumentáciou všeobecných súdov, ktorá zodpovedá požiadavkám na zdôvodnenie súdneho rozhodnutia, je zrozumiteľná, pričom právne závery a posúdenia vychádzajú z predložených argumentov. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je okolnosť, že najvyšší súd nedal sťažovateľovi relevantné odpovede na ním nastolené otázky. To, či najvyšší súd otázky nastolené sťažovateľom zodpovedal spôsobom, ktorý je v súlade s požiadavkami na zdôvodnenie súdneho rozhodnutia, je vecou, ktorá kompetenčne plne spadá pod posúdenie ústavného súdu. Z pohľadu elementárnej logiky však sťažovateľ dostal v rozsudkoch okresného súdu a krajského súdu zdôvodnenie, ktorému možno bez ťažkostí porozumieť a pri troche

rešpektu k rozhodnutiam orgánov súdnej moci aj akceptovať. Podľa názoru žalobkyne v skutočnosti nejde o vec právneho názoru (ako sa o tom snaží sťažovateľ ústavný súd presvedčiť), lebo ide o obštrukcie, množenie a naťahovanie súdnych sporov. Vnútna apologetika obsahu podanej ústavnej sťažnosti smeruje k pretláčaniu určitých statusových právnych názorov sťažovateľa k už zodpovedaným právnym otázkam a v teoretickej rovine by sa dala negatívne prirovnať k Occamovej teórii britvy (ekonomika myslenia – Entia non sunt multiplicanda praeter necessitatem) ako problému nekonečnej rozmanitosti teórií, ktoré vedú k rovnakým výsledkom. Žalobkyňa preto požaduje, aby ústavný súd vyslovil, že označené práva sťažovateľa porušené neboli.

33. Z vyjadrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu sp. zn. KP 3/2019-234, Cpj 116/2019 z 15. januára 2020 doručeného ústavnému súdu 21. januára 2020 vyplýva, že najvyšší súd rozhodol v súlade so zaužívanou praxou a jeho uznesenie nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu, keďže najvyšší súd sa vysporiadal s námietkami sťažovateľa a uznesenie riadne odôvodnil.

34. Z repliky právnej zástupkyne sťažovateľa z 31. januára 2020 doručenej ústavnému súdu toho istého dňa, ktorou táto reaguje na vyjadrenie podpredsedníčky najvyššieho súdu a právnej zástupkyne žalobkyne, vyplýva, že pokiaľ ide o vyjadrenie podpredsedníčky najvyššieho súdu, toto obsahuje len konštatovanie základných faktov s tým, že uznesenie najvyššieho súdu nie je svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Toto vyjadrenie teda neobsahuje žiadnu odpoveď na konkrétne sťažnostné námietky a vyplýva z neho stav argumentačnej núdze najvyššieho súdu v predmetnej veci. Sťažovateľ v skutočnosti v dovolaní správnosť skutkových zistení, resp. hodnotenia dôkazov nenamietal. Namietal zrozumiteľným a jasným spôsobom iba právne otázky, ktoré boli posúdené nesprávne.

Právna zástupkyňa žalobkyne sa k meritu veci nevyjadrila a vo svojom podaní obviňuje sťažovateľa z obštrukcií, množenia a naťahovania súdnych sporov. Sťažovateľ sa proti takémuto obvineniu dôrazne ohradzuje, pričom uvádza viaceré konkrétne skutočnosti, z ktorých podľa jeho názoru nepravdivosť, resp. nepodloženosť obvinenia vyplýva. Ďalšia

časť vyjadrenia právnej zástupkyne žalobkyne je v kontexte posudzovanej veci nezrozumiteľná. Sťažovateľ v závere poznamenáva, že právny názor predkladaný žalobkyňou, podľa ktorého „sťažovateľ trpí nedostatkom rešpektu k rozhodnutiam súdnej moci tým, že využil právne prostriedky ochrany, ktoré mu zákon poskytuje, je skôr výrazom frustrácie zúčastnenej osoby, ktorá zrejme pokladá zo svojho subjektívneho hľadiska svoj nárok v konaní uplatnený za taký, ktorý by mal byť uspokojený, ako reflexiou platných a účinných právnych predpisov v kontexte princípov spravodlivého súdneho konania, ktoré by uplatňovanie týchto právnych predpisov malo zabezpečiť“.

III.

Skutkový stav veci

35. Z rozsudku krajského súdu č. k. 11 Co 191/2016-148 z 3. mája 2017 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 22 C 95/2011-70 z 21. februára 2012.

Podľa názoru krajského súdu aj keď dôjde k zániku manželstva a k zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov, členský podiel rozvedených manželov v bytovom družstve nie je možné vyporiadať skôr, ako dôjde k zániku spoločného členstva rozvedených manželov v bytovom družstve. Dohoda bývalých manželov podľa ustanovenia § 705 ods. 2 druhej vety Občianskeho zákonníka o ďalšom nájme družstevného bytu nie je viazaná na súčasné vyporiadanie spoločných majetkových práv bývalých manželov. Dohodou o tom, kto bude ako člen družstva byt ďalej užívať, sa rieši aj otázka členského podielu v bytovom družstve. Naproti tomu otázka, či a akú sumu je nadobúdateľ členského podielu povinný vyplatiť zo zostatkovej hodnoty tohto podielu druhému účastníkovi, je samostatná a môže, ale nemusí byť súčasťou tejto dohody. V tejto súvislosti treba poukázať aj na názor vyslovený v rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 183/2010 z 28. júna 2012, podľa ktorého o vyporiadaní hodnoty členského podielu možno rozhodnúť až po zrušení práva spoločného nájmu bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve, a to či už dohodou účastníkov alebo rozhodnutím súdu.

Z jazykového vyjadrenia dohody nevyplýva, že by došlo k vyporiadaniu aj majetkových práv podľa ustanovenia § 150 Občianskeho zákonníka, lebo vyporiadané bolo iba spoločné členstvo a spoločný nájom v bytovom družstve, úpravu ktorých obsahuje

ustanovenie § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nie ustanovenie § 221 a nasl. Obchodného zákonníka.

Nemožno sa stotožniť s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej okresný súd mal aplikovať príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka. Obchodný zákonník totiž obsahuje v ustanovení § 223 ods. 2 úpravu otázok spojených s členským podielom v bytovom družstve (jeho výšku atď.), ale netýka sa vyporiadania členského podielu ako majetkového práva bývalých manželov, ktoré bolo do zániku manželstva v ich bezpodielovom spoluvlastníctve. Na vyporiadanie tohto členského podielu platí režim ustanovenia § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka (ak nedošlo k vyporiadaniu podľa ustanovenia § 150 Občianskeho zákonníka).

Niet pochyb o tom, že členský podiel v bytovom družstve môže byť ku dňu zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov spoločným majetkovým právom manželov a môže tvoriť predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ak sa účastníci dohodli o zrušení práva spoločného nájmu k družstevnému bytu a o tom, kto z nich bude ako člen bytového družstva ďalej nájomcom bytu, patrí členský podiel už len jednému z rozvedených manželov. Členský podiel však zostáva naďalej spoločným majetkovým právom manželov, lebo dohodou bývalých manželov o zrušení práva spoločného nájmu a o zániku spoločného členstva v bytovom družstve nedochádza k jeho vyporiadaniu. Toto spoločné majetkové právo môžu rozvedení manželia vyporiadať do troch rokov od zániku manželstva v rámci dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, resp. rozhodnutím súdu na návrh podaný na súd v tejto lehote niektorým z rozvedených manželov. Po uplynutí tejto lehoty už nie je možné vykonať vyporiadanie členského podielu v rámci režimu bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Platí totiž nevyvrátiteľná právna domnienka, že k vyporiadaniu došlo (§ 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka).

36. Z dovolania sťažovateľa z 2. augusta 2017 podaného proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 11 Co 191/2016 z 3. mája 2017 vyplýva, že jeho prípustnosť sa opiera o ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku. Sťažovateľ tvrdí, že

a) krajský súd nesprávne posúdil otázku, kedy možno uzavrieť dohodu bývalých manželov o tom, či a komu patrí náhrada „za stratené spoločné právo“,

b) krajský súd nesprávne posúdil obsah spoločného členstva v družstve,

c) ak v dohode o vyporiadaní „členstva v družstve“ si bývalí manželia nedohodli odplatu, či to má za následok, že takéto vyporiadanie možno „doplniť“ tým, že ten z manželov, ktorý sa nestal nadobúdateľom členského podielu, si môže uplatniť právo na náhradu aj po uzavretí takejto dohody.

K nesprávnemu právnemu posúdeniu právnej otázky uvedenej v písmene a) krajský súd uviedol, že dohodu o vyporiadaní hodnoty členského podielu možno uzavrieť, či o vyporiadaní hodnoty členského podielu možno rozhodnúť až po zrušení práva spoločného nájmu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve. Poukázal pritom na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 183/2010 z 28. júna 2012, podľa ktorého: *„Možno dospieť k záveru, že o vyporiadaní hodnoty členského podielu možno rozhodnúť až po zrušení práva spoločného nájmu bytu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve (§ 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka) či už dohodou účastníkov, alebo rozhodnutím súdu. Do tej doby totiž toto právo trvá ako spoločné a nie je dovtedy ani známe kto sa stane výlučným nájomcom bytu a teda ani nemožno stanoviť komu patrí náhrada za stratené spoločné právo. Na rozdiel od bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré zaniká k okamihu zániku manželstva (§ 148 ods. 1 Občianskeho zákonníka), spoločný nájom družstevného bytu a spoločné členstvo rozvedených manželov v družstve zaniká až na základe dohody bývalých manželov o zrušení práva spoločného nájmu družstevného bytu, alebo rozhodnutím súdu (ak nejde o prípad uvedený v prvej vete § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Do doby zániku spoločného nájmu a spoločného členstva v družstve nemožno teda vysporiadanie ohľadom tohto majetkového práva vykonať.“*

Sťažovateľ je presvedčený o tom, že interpretácia citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu, ktorá je základom napadnutého právneho posúdenia veci krajským súdom, je nesprávna, vyplýva z nepochopenia podstaty vysloveného právneho názoru najvyššieho súdu, pričom najvyšší súd v označenom, ale ani inom rozhodnutí sa nevyjadril spôsobom, akým to urobil krajský súd v súvislosti s otázkou, či možno súčasne v jednej listine dohodnúť medzi rozvedenými manželmi, kto bude po rozvode manželstva nájomcom družstevného bytu, a zároveň upraviť otázku poskytnutia či neposkytnutia náhrady za „stratené majetkové právo“ spočívajúce v členstve v bytovom družstve. V citovanom rozhodnutí najvyšší súd riešil totiž zásadnú právnu otázku, či je možné v rámci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov vyporiadať cenu členského podielu v bytovom

družstve skôr, ako dôjde k zániku spoločného členstva rozvedených manželov v bytovom družstve. Táto otázka bola nastolená v súvislosti s konkrétnou právnou situáciou, keď medzi stranami bola uzatvorená dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom súčasťou tejto dohody bol aj členský podiel v bytovom družstve, avšak k zrušeniu spoločného nájmu nedošlo a takýto návrh bol súdu podaný po uplynutí niekoľkých rokov od uzavretia dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Najvyšší súd teda riešil otázku, či možno vyporiadať členský podiel, resp. majetkovú hodnotu členstva v družstve predtým, než dôjde k zrušeniu spoločného nájmu bývalých manželov rozhodnutím súdu či ich dohodou. V predmetnom konaní však nejde o takýto prípad, lebo bývalí manželia uzatvorili súčasne tak dohodu o vyporiadaní spoločného nájmu k bytu, ako aj dohodu o vyporiadaní spoločného členstva v družstve. Nejde teda o prípad, keď dohoda o vyporiadaní majetkového práva, ktorému zodpovedá spoločné členstvo manželov v družstve, predchádzala dohode o zrušení spoločného nájmu. Zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu nemožno vyvodit' výklad, ktorý si osvojil krajský súd. Podľa presvedčenia sťažovateľa súčasné uzatvorenie dohody o zrušení spoločného nájmu a vyporiadaní majetkového práva je zákonom prípustným spôsobom vyporiadania. Osobitne potvrdzuje túto skutočnosť ustanovenie § 230 Obchodného zákonníka, z ktorého vyplýva, že ani prevod práv a povinností spojených s členstvom v bytovom družstve na základe dohody nepodlieha súhlasu predstavenstva. K platnému uzatvoreniu dohody o prevode členských práv nie je teda potrebný súhlas žiadneho orgánu bytového družstva. Takýto režim sa vzťahuje aj na zrušenie spoločného členstva bývalých manželov v bytovom družstve.

K nesprávnemu právnemu posúdeniu právnej otázky uvedenej v písmene b) sťažovateľ uvádza, že okresný súd, ako aj krajský súd odmietli aplikovať vo vzťahu k identifikácii obsahu inštitútu spoločného členstva v bytovom družstve ustanovenie § 223 ods. 2 Obchodného zákonníka. Krajský súd konštatoval, že toto ustanovenie obsahuje úpravu otázok „*spojených s členským podielom v družstve, ale netýka sa vyporiadania členského podielu ako majetkového práva bývalých manželov, ktoré bolo do zániku manželstva v ich bezpodielovom spoluvlastníctve*“. Tento právny názor spočívajúci v oddelení zákonnej definície členského podielu podľa ustanovenia § 223 ods. 2 Obchodného zákonníka na vyporiadanie spoločného členstva v bytovom družstve medzi

bývalými manželmi považuje sťažovateľ za nesprávny. Trvá na tom, že pokiaľ je členský podiel definovaný ako miera účasti člena na družstve, potom vyporiadanie spoločného členstva nie je možné vykladať inak ako vyporiadanie práv bývalých manželov k tomuto členskému podielu. Iný obsah „členstva v družstve“ nemožno vyvodit' zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu, keďže členstvo v bytovom družstve je charakterizované a pojmovo späté s členským podielom patriacim jednotlivým členom. Ak si teda strany konania vyporiadali spoločné členstvo v bytovom družstve, je nesporné, že si vyporiadali aj svoje práva k členskému podielu.

K nesprávnemu právnemu posúdeniu právnej otázky uvedenej v písmene c) sťažovateľ uvádza, že okresný súd a krajský súd tak implicitne, ako aj explicitne vyjadrili názor, že nedohodnutie odplaty ustupujúcemu bývalému manželovi v dohode o vyporiadaní členstva v bytovom družstve znamená, že mu zostáva zachované právo domáhať sa takejto výplaty v súdnom konaní. Sťažovateľ považuje tento právny názor za nesprávny. Je presvedčený o tom, že autonómia vôle účastníkov takejto dohody a ich viazanosť prejavmi vôle vylučuje, aby ten účastník právneho úkonu, ktorý si s odstupom času tento prejav vôle „rozmyslí“, mal k dispozícii prostriedok právnej ochrany, ktorý mu umožňuje obísť záväznosť vlastného prejavu vôle a dosiahnuť na úkor právnej istoty bez právneho dôvodu pre seba výhodnejšie postavenie. Z ustanovenia § 40 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že písomne uzatvorená dohoda sa môže zmeniť alebo zrušiť len písomne. V danom prípade je nesporné, že došlo k uzavretiu zmluvy s určitým obsahom, a tento obsah nemôže žalobkyňa zmeniť (doplniť) len preto, že sa jej s odstupom času zmluva javí menej výhodná ako v čase, keď ju uzatvorila.

37. Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 64/2018 zo 16. júla 2019 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Co 207/2012 z 26. septembra 2013.

Podľa konštatovania najvyššieho súdu sťažovateľ v podanom dovolaní uviedol, že interpretácia rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 183/2010, ktorá je základom napadnutého právneho posúdenia krajským súdom, je nesprávna. Najvyšší súd riešil otázku, či možno vyporiadať členský podiel alebo majetkovú hodnotu členstva v bytovom družstve predtým, než dôjde k zrušeniu spoločného nájmu bývalých manželov rozhodnutím súdu či

ich dohodou. Bol toho názoru, že tu nejde o takýto prípad, keďže ako bývalí manželia sťažovateľ a žalobkyňa uzavreli dohodu, z ktorej textu nevyplýva záver, ktorý si osvojil krajský súd. Sťažovateľ zotrval na názore, že vyporiadanie, ktorého sa domáha žalobkyňa, nemožno vzťahovať na ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Podľa názoru najvyššieho súdu aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie otázka hmotnoprávna (odvíjajúca sa od interpretácie napr. ustanovení Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej rozhodnutie odvolacieho súdu nespočívalo (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Podľa názoru najvyššieho súdu takáto argumentácia v dovolaní sťažovateľa absentuje. Sťažovateľ v dovolaní ničím nepochybnil záver krajského súdu o tom, že o vyporiadaní hodnoty členského podielu možno rozhodnúť až po zrušení spoločného nájmu a spoločného členstva rozvedených manželov v bytovom družstve. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku nemôže posudzovať správnosť skutkových zistení súdov alebo výsledok hodnotenia, resp. nevyhodnotenia dôkazov premietajúci sa do skutkových zistení súdu. Sťažovateľ si námietkami nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho vyhodnotenia dôkazov dostatočne neuvedomuje procesné dopady a súvislosti toho, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Navyše, nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil

nesprávne. Len v takomto prípade má totiž dovolací súd možnosť posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či v rozhodovacej praxi ešte nebola riešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

IV.

Relevantná právna úprava

38. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

39. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

40. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

41. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

42. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

V.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

43. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06)

44. Sťažovateľ je presvedčený, že otázky relevantné v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku nastolil v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Jeho argumenty v tomto smere sú podrobne rozvedené v bodoch 18 až 29. Preto bolo podľa jeho názoru povinnosťou najvyššieho súdu meritórne sa zaoberať vymedzenými právnymi otázkami, čo sa však nestalo.

45. Podľa podpredsedníčky najvyššieho súdu nemožno argumentáciu uvedenú v dovolacom uznesení považovať ani za svojvoľnú, ale ani za zjavne neodôvodnenú, resp. za takú, ktorá by popierala zmysel práva na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu.

46. Žalobkyňa je v podstate rovnakej mienky ako najvyšší súd, a navyše zdôrazňuje, že právne kroky podnikané sťažovateľom majú obštrukčný charakter a ich zmyslom je predlžovanie konania.

47. Ústavný súd predovšetkým vo všeobecnej rovine zdôrazňuje, že pokiaľ dovolateľ v podanom dovolaní vymedzí právnu otázku (právne otázky) v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z ustanovenia § 421 ods. 1 a § 432 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku, potom (za splnenia ostatných zákonných podmienok) je povinnosťou najvyššieho súdu meritórne sa podaným dovolaním zaoberať. Nesplnenie tejto povinnosti je porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s účinkami *denegationis iustitiae*.

48. Ďalej treba v konkrétnej rovine uviesť, že sťažovateľ v podanom dovolaní definoval tri právne otázky, ktoré podľa jeho názoru krajský súd nesprávne posúdil. Formulácia týchto otázok je uvedená v odseku 36 v bodoch a), b) a c).

49. Podľa názoru ústavného súdu už na prvý pohľad je zrejmé, že ani len z formálneho hľadiska texty uvedené v bodoch a) a b) nemožno považovať za otázky, pretože v skutočnosti ide vlastne o konštatovania. Formulácia v bode a) totiž uvádza, že krajský súd nesprávne posúdil otázku, kedy možno uzavrieť dohodu bývalých manželov o tom, či a komu patrí náhrada „za stratené spoločné právo“. Formulácia v bode b) zase uvádza, že krajský súd nesprávne posúdil obsah spoločného členstva v družstve. Ani jedna z týchto formulácií teda v skutočnosti žiadne právne otázky nedefinuje (nevyjadruje).

50. Z ďalšieho vysvetľujúceho textu dovolania možno vyvodiť, že formulácia v bode a) brojí vlastne proti domnelému právnemu názoru krajského súdu, podľa ktorého nie je možné *uno actu* zrušiť právo spoločného nájmu a spoločného členstva rozvedených manželov v družstve na jednej strane a zároveň aj vyporiadať hodnotu členského podielu

družstevného bytu na strane druhej. Tento domnelý právny názor krajského súdu vyvodzuje sťažovateľ zo skutočnosti, že krajský súd sa opiera o také precedentné judikáty najvyššieho súdu, ktoré takéto spojenie nárokov skutočne vylučujú, pričom však riešia túto otázku v takých prípadoch, v ktorých k zrušeniu práva spoločného nájmu a spoločného členstva nedošlo dohodou (ako v danom prípade), ale autoritatívnym súdnym rozhodnutím.

51. Podľa názoru ústavného súdu z rozsudku krajského súdu vôbec nevyplýva, že by vylučoval možnosť v rámci jednej zmluvy (*uno actu*) riešiť tak zrušenie práva spoločného nájmu a spoločného členstva rozvedených manželov, ako aj vyporiadanie členského podielu (pozri bod 35). Právny názor, z ktorého krajský súd vychádzal, je totiž založený na niečom inom, a to na tom, že uzavretá dohoda obsahuje iba zrušenie práva spoločného nájmu a spoločného členstva v družstve, nie však už vyporiadanie hodnoty členského podielu. Na tomto závere nič nemení skutočnosť, že precedentné rozhodnutia, na ktoré krajský súd poukázal, sa skutočne týkali takých prípadov, v ktorých k zrušeniu spoločného práva nájmu a spoločného členstva v družstve došlo súdnym rozhodnutím (nie teda dohodou).

52. Možno preto dospieť k parciálnemu záveru, že formulácia v bode a) popri tom, že nie je otázkou, ale konštatovaním, ani zo širšieho hľadiska (keď sa vezmú do úvahy vysvetľujúce poznámky sťažovateľa uvedené v dovolaní) nie je právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie krajského súdu. Krajský súd totiž otázku nastolenú sťažovateľom nevyriešil tak, ako to sťažovateľ tvrdí.

53. Z formulácie v bode b) vo svetle ďalších vysvetlení obsiahnutých v dovolaní možno vyvodiť, že podľa názoru sťažovateľa otázku obsahu spoločného členstva v družstve mal krajský súd posúdiť správne podľa ustanovenia § 223 ods. 2 Obchodného zákonníka, z čoho vyvodzuje, že pokiaľ toto ustanovenie definuje členský podiel ako mieru účasti člena na družstve, potom vyporiadanie spoločného členstva nie je možné vykladať inak ako vyporiadanie práv bývalých manželov k tomuto členskému podielu, pričom iný obsah „členstva v družstve“ nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu. Členstvo v bytovom družstve je totiž podľa názoru sťažovateľa charakterizované a pojmovo späté s členským podielom patriacim jednotlivým členom. Z toho potom vyplýva, že ak si

strany konania vyporiadali spoločné členstvo v bytovom družstve, je nesporné, že si tým vyporiadali aj svoje práva k členskému podielu.

54. Z pohľadu ústavného súdu je potrebné konštatovať, že formulácia v bode b), resp. právna otázka, ktorú sťažovateľ mienil formuláciou vyjadriť (vo svetle ďalších vysvetlení obsiahnutých v dovolaní) je úzko spojená s formuláciou v bode c) kladúcou výslovne otázku, že ak v dohode o vyporiadaní „členstva v družstve“ si bývalí manželia nedohodli odplatu, či to má za následok, že takéto vyporiadanie možno „doplniť“ tým, že ten z manželov, ktorý sa nestal nadobúdateľom členského podielu, si môže uplatniť právo na náhradu aj po uzavretí takejto dohody.

55. Nemôžu byť pochybnosti o tom, že formulácia v bode c) [na rozdiel od formulácií v bodoch a) a b)] je právnou otázkou, na ktorú majú krajský súd a sťažovateľ odlišný právny názor, pričom od jej vyriešenia skutočne záviselo rozhodnutie krajského súdu. Kým podľa sťažovateľa (vychádzajúc z ustanovenia § 223 ods. 2 Obchodného zákonníka) vyporiadanie spoločného členstva v družstve treba považovať zároveň aj za vyporiadanie členského podielu, podľa názoru krajského súdu (vzhľadom na ustanovenia § 149 ods. 4 a § 705 ods. 2 Občianskeho zákonníka) pri absencii zmienky o vyporiadaní členského podielu v texte dohody o vyporiadaní spoločného nájmu k bytu a spoločného členstva v družstve treba dospieť k záveru, že členský podiel zostal nevyporiadany a že nič preto nebráni jeho súdnemu vyporiadaniu.

56. Možno dôjsť ku konečnému záveru, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 64/2018 zo 16. júla 2019 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to tým, že sa formuláciou uvedenou v dovolaní v bode c), ktorá spĺňa zákonné náležitosti právnej otázky v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 a § 432 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku, meritórne vôbec nezaoberal (bod 1 výroku nálezu).

57. Podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia

ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody.

58. Podľa § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, ak to pripúšťa povaha zásahu.

59. Podľa § 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

60. Na základe citovaných ustanovení ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 64/2018 zo 16. júla 2019 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

61. Pokiaľ sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd zakázal najvyššiemu súdu pokračovať v porušovaní jeho označených práv, treba uviesť, že táto požiadavka sa javí ako superfluentná, pretože podľa názoru ústavného súdu na nápravu porušených práv sťažovateľa plne postačuje vyslovenie porušenia týchto práv, zrušenie uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie. Preto tejto časti ústavnej sťažnosti nebolo možné vyhovieť (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania a záver

62. Sťažovateľ požadoval náhradu trov konania, a to zrejme tých trov, ktoré vznikli jeho právnym zastúpením advokátom.

63. Ústavný súd priznal úspešnému sťažovateľovi odmenu za dva úkony právnych služieb v roku 2019 (prevzatie a príprava zastupovania, ústavná sťažnosť) po 163,33 €, za jeden úkon právnych služieb v roku 2020 (replika na vyjadrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu a právnej zástupkyne žalobkyne) v sume 177 €, ako aj dva režijné paušály po 9,80 € a jeden režijný paušál v sume 10,62 €. Úhrnom ide o čiastku 533,88 €, ktorú je

najvyšší súd povinný vyplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (bod 3 výroku nálezu).

64. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia.

65. Vzhľadom na čl. 133 časť vety pred bodkočiarkou ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu